

Липницька Є. О.
*кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарського права
Донецького національного університету
імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ МОНІТОРИНГУ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Моніторинг водних об'єктів є складовою частиною системи моніторингу навколишнього природного середовища України (далі – НПС) і здійснюється як на національному, так і регіональному рівнях з метою забезпечення інформацією про стан таких об'єктів, прогнозування його змін, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо використання й охорони вод та відтворення водних ресурсів.

На сьогоднішній день моніторинг НПС, в тому числі водних об'єктів, як один з основних напрямів державного управління, не виконує в повній мірі тих завдань, які на нього покладені. Наслідком цього є неефективність та несвоєчасність управлінських рішень, що приймаються в галузі охорони водних ресурсів саме на підставі даних моніторингу. На відсутність прозорого механізму проведення моніторингу стану НПС та доступу до екологічних даних, що повинні бути відкритими та необхідність удосконалення системи моніторингу вказується й у Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, розробленій Кабінетом Міністрів України у 2017 році та Стратегії державної екологічної політики України на період до 2020 року [1, 2].

Правову основу моніторингу водних об'єктів складають Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» [3], Водний кодекс України [4], Положення про державну систему моніторингу довкілля, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. [5], Порядок здійснення державного моніторингу вод, постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 р. [6] та інші нормативно-правові акти.

Разом з тим потребують удосконалення положення щодо координації діяльності суб'єктів моніторингу водних об'єктів, зокрема на регіональному рівні.

Вищевказане свідчить про актуальність теми дослідження, метою якого є розробка пропозицій щодо здійснення моніторингу водних об'єктів на регіональному рівні.

Відповідно до чинного законодавства України до суб'єктів державного моніторингу вод належать Мінприроди, Мінрегіон, ДАЗВ, а також ДСНС, Держсанепідслужба, Держводагентство та їх територіальні органи, підприємства, установи та організації, що належать до сфери їх управління, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища та з питань водного господарства. Не дивлячись на те, що водокористувачі (підприємства, установи і організації, діяльність яких призводить чи може призвести до погіршення стану довкілля) не належать до суб'єктів державного моніторингу вод, на них покладаються обов'язки здійснювати екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон, збирати, зберігати та безоплатно надавати дані і/або узагальнену інформацію для її комплексного оброблення уповноваженими органами. Інформація про стан водних об'єктів, отримана від таких суб'єктів є первинною, а тому повинна збиратись і передаватись оперативно і систематично (безперервно).

Для вирішення актуальних завдань раціонального та екологічно обґрунтованого водокористування, а також поліпшення інформаційного забезпечення органів державної влади, місцевого самоврядування та громадськості необхідно застосування сучасних засобів отримання оперативної інформації про стан водних об'єктів. На сьогоднішній день в Україні є наукові розробки щодо створення автоматизованих станцій, які дозволять отримувати якісні результати про стан водних ресурсів у найкоротший термін і передавати до відповідної бази даних. Однак активної реалізації і впровадження такі розробки не отримали ні на державному, ні на

регіональному рівнях. Органи місцевої влади та суб'єкти господарювання, діяльність яких призводить до значного забруднення водних об'єктів, не зацікавлені у здійсненні заходів по модернізації систем моніторингу посиляючись на брак коштів.

Про необхідність здійснення оптимізації, модернізації і технічного забезпечення системи моніторингу НПС, вдосконалення метрологічного забезпечення проведення спостережень, забезпечення функціонування єдиної автоматизованої підсистеми збирання, оброблення, проведення аналізу і збереження екологічних даних вказує Стратегія державної екологічної політики України на період до 2020 року. Крім того зазначені вимоги витікають з положень Водної Рамкової Директиви ЄС 2000/60/ЄС [7], Директиви 2010/75/ЄС про промислові викиди [8], відповідно до яких має бути приведено у відповідність законодавство України.

Варіантом вирішення цього питання є посилення координації діяльності суб'єктів моніторингу саме на регіональному рівні (місцева державна адміністрація – обласна рада – підприємство-забруднювач) шляхом укладення угод про спільну діяльність при здійсненні моніторингу НПС.

Література:

1. Концепція реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища: розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 616-р [Електронний ресурс] // Сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=250269536>
2. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21 грудня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 26. – Ст. 218.
3. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. –1991. – № 41. – Ст. 456.
4. Водний кодекс України: Закон України від 6 червня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995 . – № 24. – Ст.189.
5. Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля: постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. № 391 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13. – Ст. 495.
6. Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод: постанова Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 р. № 815 // Зібрання постанов Уряду України. – 1996. – № 15. – Ст. 403.

7. Водна Рамкова Директиви ЄС 2000/60/ЄС [Електронний ресурс] // Сайт Дніпровсько-Прутського басейнового управління водних ресурсів. – Режим доступу: <http://dpbuvr.gov.ua>.

8. Про промислові викиди (інтегроване запобігання та контроль забруднення): Директива 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу: old.minjust.gov.ua/file/33301.docx.

Малюкова І. Р.
*студентка 2 курсу СО «Магістр»
Донецького національного університету
імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна*

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ УКЛАДАННЯ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДОГОВОРІВ ЕКОЛОГІЧНОГО ЛІЗИНГУ

Досягнення сталого розвитку вимагає економічно й екологічно ефективного виробництва. Саме тому головними стратегічними цілями розвитку держави можуть бути екологізація виробництва та всієї системи господарювання. Сьогодні опрацювання нової концепції впровадження та розвитку екологічно чистого виробництва, екологізації всієї економічної системи держави у принципово нових умовах функціонування економіки стає по суті одним з основних завдань які постали перед економікою України.

Разом з тим процес екологізація, який здійснюється через систему організаційних заходів та інноваційних процесів не тільки передбачає кардинальне перетворення технологій виробництва на основі вироблення певних стратегій, а й потребує вкладення значних обсягів фінансових ресурсів, обмеження кількості яких виступає головним стримуючим фактором покращення екологічної ситуації.

Одним з шляхів розв'язання вказаної проблеми є використання механізмів кредитування та інвестування до яких можна віднести лізинг. За допомогою використання лізингу у сфері природокористування можна